

Briefjes voor Pelle

Over het boek

Auteur: Marlies Slegers

Uitgeverij: Luitingh-Sijthoff

Jaar van uitgave: 2020

Over de maker

Marlies Slegers (1965) groeide op in Indonesië. Ze schreef toen al verhalen en gedichten en hield dagboeken bij. Op haar achttiende verhuisde ze naar Nederland om daar te gaan studeren en werken. Schrijven zit haar echter in het bloed en onder-tussen heeft ze meer dan vijftientig boeken op haar naam staan, waaronder de series "I Love Liv" en "Hockeyteam De Sterren".

Bron: <https://www.isamsterdam.nl/auteur/marlies-slegers/>

<http://www.marliesslegers.nl/marliesslegers/Home.html>

1. VERHAAL

1.1 Cover en titel

- Wat denken de juryleden van de titel? Wat verwachten ze van het verhaal? (bijv. Pelle krijgt briefjes. Van wie? Waarover? Geeft de coverillustratie van Linde Faas hen een idee? Of de schutbladen?)
- Lees de eerste zin van het boek (of de achterflap):
 - "'Hoi Pelle.' Dit zijn de eerste woorden die mijn dode vader aan mij schrijft."
 - Wat verwachten de juryleden van het boek? (bijv. Het zal ontroerend / (te) zwaar / interessant / emotioneel / ... worden).
- Geven de illustraties van Linde Faas een idee van de sfeer van het boek? (Weemoedig / Hoopvol / Zwaarmoedig / Dromerig / ...)
- Krijgen de juryleden zin om het verhaal te lezen? Waarom wel/niet?
- Zouden ze het boek zelf kiezen als ze het in de bibliotheek/boekhandel zouden tegenkomen?

1.2 Groeien om het verdriet heen: hoe gaan de personages om met hun verdriet?

"Ik wacht al een hele poos tot we weer ontpoppen. Maar mam vindt haar cocon fijn, denk ik, en ze weeft hem dikker en dikker. Soms stik ik bijna" (p.40)

- Hoe gaan Pelle en zijn moeder om met hun verdriet? Doen ze dat op dezelfde manier? Gaat hun verwerking aan hetzelfde tempo?
 - Soms is Pelle boos op zijn vader omdat hij kanker kreeg en hen achterliet. Hij zegt dat hij soms met opzet dingen kapotmaakt uit woede. Zijn moeder sluit zichzelf dan weer af van de wereld en is terug beginnen roken.
 - Aan het begin van het verhaal heeft Pelle het gevoel dat hij ook zijn moeder is kwijtgeraakt na het overlijden van zijn vader en dat hij voor haar onzichtbaar is geworden. Hijzelf verlangt naar licht en lucht:
 - » "Het leek soms net of er elke dag minder lucht in huis was. Alsof het grauwer en benauwder werd en de lucht alles in huis vertraagde. Ik verlangde naar de zomer, wanneer alle deuren en ramen weer open zouden staan en je het gras kon ruiken, en de tuin vol met klaprozen en boterbloemen stond en insecten achteloos naar binnen vlogen of kropen." (p.11)

- Wanneer Pelle en zijn moeder Jack leren kennen, heeft Pelle het gevoel dat zijn moeder te snel gaat. Hij voelt zich boos en doet schenkstroop in de schoenen van Jack. Hij is bang dat zijn moeder zijn vader zal vergeten. Uiteindelijk probeert hij de situatie vanuit de positie van zijn moeder te bekijken:
 - » “Nu loopt Jack naast haar en draagt hij haar weekendtas. Hij zegt iets tegen haar en ze lacht. En misschien is dat oké.” (p.194)

“Wanneer hield rouwen eigenlijk op?” (p.13)

Pelles opa verwoordt het zo: “Rouw is als een golf. Het komt en het gaat. Het is fijn als je moeder nu minder verdrietig is. Het komt vast weer terug, maar het hoort ook minder te worden. Of misschien moet je het zo zien: je hoort zelf te groeien, om het verdriet heen, alsof je er laagjes overheen legt.” (p.196)

→ Zien de juryleden dit ook gebeuren doorheen het boek?

- Rouw is als een golf: bijv. Aan het begin van het boek verlangt Pelle naar licht en lucht, terwijl zijn moeder zich vastklampt aan haar verdriet. Naarmate zijn moeder zich meer openstelt, krijgt Pelle het gevoel alsof het allemaal wat te snel gaat, want “als er geen verdriet meer is, vergeet ik hem misschien.” (p.196)
- Je hoort zelf te groeien: bijv. Geleidelijk aan vinden Pelle en zijn moeder een manier om verder te gaan met hun leven, terwijl het verdriet nog wel aanwezig is. Pelles moeder verzorgt zichzelf beter en staat open voor een nieuwe relatie. Pelle zelf krijgt de lucht waar hij zo naar verlangde. Pelle durft zijn verdriet en boosheid los te laten en staat open voor blijdschap.

→ Wat vinden de juryleden zelf van dit citaat?

Hoe helpen de briefjes Pelle en zijn moeder in het verwerkingsproces? Ze zorgen er bijvoorbeeld voor dat:

- Pelle en zijn moeder weer meer met elkaar praten en ze elkaar beter gaan begrijpen.
- Er weer meer mensen over de vloer komen en dat Pelle en zijn moeder hun cocon meer en meer durven af te werpen.
- Pelle en zijn moeder beseffen dat ze kunnen doorgaan met hun leven, terwijl Pelles vader in hun hart blijft zitten.
- Pelle en zijn moeder de kans krijgen om de banden aan te halen met Pelles opa.
- Pelle en zijn moeder uit hun comfortzone durven te treden.
- Pelle weet dat het oké is om te huilen en zijn verdriet te uiten.
- er terug plaats is voor muziek in hun leven. (Hebben de juryleden trouwens het muziekstuk van Debussy beluisterd?)

1.3 Taal en stijl

Marlies Slegers laat Pelle het verhaal vertellen in erg beeldende taal. Pelle observeert en gebruikt vaak vergelijkingen om te beschrijven wat hij ziet. Enkele voorbeelden:

- “Stomp zegt altijd stomme dingen, vlak voor hij mensen een stomp geeft. Die stomp geeft hij op je arm als een soort punt aan het einde van een zin.” (p.10)
- “...haar lange lichtbruine haren wapperen in de wind als jonge merels die vrolijk fladderen.” (p.14)
- “De rest van haar haren lagen als vleugellamme vogeltjes over haar schouders.” (p.10)
- “Ik heb het gevoel dat een neushoorn met zijn volle gewicht op mijn borst is gaan zitten...” (p.115)

→ Kunnen de juryleden zelf ook enkele voorbeelden vinden?

→ Wat vinden ze van deze omschrijvingen en dit taalgebruik? (bijv. sfeervol / mooi / interessant / ingewikkeld / te beschrijvend / de vergelijkingen brengen het verhaal tot leven of vertragen het verhaal net...)

Wanneer Jack van de ijzerwarenwinkel ontdekt dat er boktor of houtkever in het huis van Pelle en zijn moeder woont, maakt Pelle de vergelijking tussen boktor en kanker:

“Het is een mooier woord dan kanker. Maar het komt op hetzelfde neer. Van binnenuit opgevreten. Voortaan zeg ik gewoon dat pap overleden is aan boktor.” (p.71)

De vergelijking wordt doorheen het boek een aantal keer herhaald.

→ Zien de juryleden een evolutie in het gebruik van de vergelijking?

- “Boktor gaat niet dood, denk ik. Boktor kun je niet uitroeien. Dat kon bij pap ook niet.” (p.104)
 - “ ‘Hij was ziek,’ mompel ik. ‘Bok... Kanker.’ (p.176)
 - » Waarom denken de juryleden dat Pelle zich hier bedenkt, en niet het woord boktor gebruikt, terwijl hij dat eerder wel deed bij Jack? (bijv. hij vindt het niet gepast bij zijn opa / hij is in dit fragment minder boos, waardoor hij het woord ‘kanker’ wel kan uitspreken / ...)
 - “Hadden de artsen maar de boktor in paps lijf kunnen uitroeien. Maar bij pap was die stomme boktor uitgezaaid.” (p.209)
 - “ ‘We hebben in elk geval geen boktor meer,’ zeg ik. ‘Nee.’ Mam grijnst een beetje. De boktor is uit ons leven verdwenen.” (p.225)
 - » Hebben Pelle en zijn moeder het in dit laatste citaat alleen over de boktor? (bijv. verder gaan met het leven na de dood van Pelles vader / een nieuwe start na de verwoesting van hun huis / ...)
-

2. VERWERKING

2.1 De dood hoort bij het leven

“Zo gaan de dingen. We gaan allemaal dood. Dat is eigenlijk best klote, maar het hoort er nu eenmaal bij.” (p.118)
 Pelles vader laat hem weten dat hij vrede heeft met het feit dat hij doodgaat. Ook de citaten aan het begin van het boek geven de boodschap dat de dood en het leven onlosmakelijk verbonden zijn. Op p.118 uit Pelles vader ook enkele bedenkingen bij het eeuwige leven.

- Hoe voelen de juryleden zich hierbij? Kunnen ze zich vinden in de stelling dat de dood nu eenmaal bij het leven hoort? Probeer dicht bij het boek te blijven als je merkt dat dit gevoelig ligt in de groep.
- Zouden zij graag het eeuwige leven hebben? Wat zijn de voor- en nadelen van eeuwig leven?
- Wat zou er volgens hen gebeuren als de dood niet bestond?

2.2 Dood en rouwverwerking doorheen de wereld

Doorheen het boek komen we door Pelle een en ander te weten over hoe er op andere plaatsen in de wereld wordt omgegaan met de dood en rouwverwerking.

- Día de los Muertos in Mexico (p.14)
 - » Tip: misschien maken de juryleden wel eens graag pan de muerto, het zoete brood waarover Pelle vertelt? Een recept vinden ze hier: <https://donnacaramella.be/pan-de-muerto/>
 - » Tip 2: De film Coco speelt zich af in Mexico op de Día de los Muertos
 - Dodencadeaus in China (p.15)
 - Feestelijke crematies in Bali (p.203)
 - Levensgrote poppen om de overledenen te beschermen in Sulawesi (p.40)
- Kennen de juryleden zelf nog andere rituelen van vroeger of elders? (Eventueel kunnen ze op zoek gaan naar informatie hierover.)
- Hoe zouden de juryleden zelf het liefst hun geliefden herdenken?

2.3 Echte jongens huilen niet: feiten en weetjes

“Maar ik huil nooit. Als ik vroeger gevallen was en mijn knie openschaafde, gaf pap me een klap op mijn schouder en zei hij: ‘Even doorbijten, jongen.’ Dat had hij weer geleerd van zijn vader, mijn opa. ... Echte jongens huilen zelfs niet als hun vader dood in een kist ligt.” (p.24)

- Wat vinden de juryleden hiervan?
- Wat doet Pelle om het huilen te onderdrukken? (Hij denkt aan dingen waar hij niet om moet huilen. In zijn geval zijn dat feiten en weetjes.)
- Wat vinden de juryleden ervan wanneer Pelle deze feiten en weetjes opsomt? Welk effect heeft dit op hen?
- Maakt het voor hen het verhaal luchtiger, net zoals het Pelle helpt om de tranen te verbijten?
- Maakt het een bepaalde passage voor hen net emotioneel, net omdat ze weten dat dit Pelles manier is om zijn emoties te onderdrukken?

Pelle ontdekt dat zijn vader spijt heeft van de boodschap die hij hem eerder heeft meegegeven en dat het best oké is om te huilen.

- Volgt de jongen zijn vaders raad? (Hij kan zijn tranen niet bedwingen wanneer Stomp onthult wat er op briefje 9 stond, maar wanneer hij zijn paps as uitstrooit op het strand, laat hij zijn tranen ook echt bewust de vrije loop. "Ik heb helemaal geen zin om aan feiten te denken." (p.223).
- Wat vinden de juryleden hiervan?

2.4 Waardering

- Vinden de juryleden het een (te) zwaar boek, of vinden ze elementen in het boek die het luchtiger maken (Bijv. de feitjes die Pelle aanhaalt, humor, vriendschap, de lucht die geleidelijk aan weer het huis van Pelle en zijn moeder binnenkomt...)
- Vonden de juryleden elke verhaallijn relevant of vonden ze sommige verhaallijnen eerder overbodig?
- Is er een passage die de juryleden speciaal geraakt heeft?
- Hoe voelden de juryleden zich nadat ze het boek uit hadden?
- Was het boek wat ze ervan verwacht hadden?

2.5 Creatieve opdracht: de kamer van Pelle

Op p.56 vertelt Pelle hoe zijn kamer eruit ziet.

- Welk beeld krijgen de juryleden van zijn kamer? Welke kleuren zien ze bijvoorbeeld voor zich?

Aan het einde van de roman wordt het huis heropgebouwd na de brand. Pelle zal een nieuwe slaapkamer krijgen.

- Hoe zal zijn kamer eruit zien?

Maak een moodboard: verzamel prenten, kleuren, stoffen... Denk daarbij aan Pelles karakter, hoe hij zich voelt aan het einde van het verhaal, aan zijn interesses.

- Welke sfeer moet Pelles nieuwe kamer moet uitademen? Kunnen de juryleden hun keuzes beargumenteren?

Eventueel kunnen ze ook een voor-en na moodboard maken.

- Hoe is Pelle veranderd en hoe zie je dat aan zijn kamer?

3. VERDER LEZEN

Willen de juryleden meer lezen over dit onderwerp? Enkele tips:

- *Owen en de soldaat* / Lisa Thompson (Billy Bones, 2020)
- *De jongen op het dak* / Aline Sax en Sassafras De Bruyn (De Eenhoorn, 2020)

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.